

Advokatfirmaet
energi & miljø

Juridiske nyheder på spildevandsområdet

Morgenmøde den 14. september 2023

Kl. 09.15 – 12.15

Program

Omtrentlig tidsplan

09.15 – 09.20	Velkomst
09.20 – 10.15	Spildevandsplanlægning og udledningstilladelser
10.15 – 10.30	PAUSE
10.30 – 11.45	Miljøvurderingsloven og udledningstilladelser
11.45 – 12.00	Status på ny regulering af vandsektoren og ny ØR-bekendtgørelse
12.00 – 12.10	Øvrige nyheder
12.10 – 12.15	Spørgsmål og tak for i dag

Spildevandsplanlægning

Karakter og betydning

Spildevandsplanlægning

Spildevandsplanens karakter

- Sektorplan
- Skal give en samlet oversigt over den eksisterende og planlagte spildevandshåndtering i kommunen.
 - *Grundlag* for tilslutninger,
 - *Hjemmel* for de afgørelser kommunen træffer på spildevandsområdet.
 - *Administrationsgrundlag*, som indeholder retningslinjer for sagsbehandlingen på området.
 - *Overblik* over den aktuelle og planlagte situation for de enkelte områder i kommunen.

Spildevandsplanlægning

Detaljeringsgraden

- Inden for rammerne af miljøbeskyttelsesloven er kommunen overladt et bredt skøn ved sin spildevandsplanlægning.
- En spildevandsplan kan tilvejebringes med henblik på en samlet løsning af spildevandsbortskaffelsen i et område.
 - I spildevandsplanen kan der fx fastlægges, at samtlige ejendomme i et område inddrages i kloakopland. Dette forudsætter ikke en vurdering af, om den enkelte ejendoms afløbsforhold er miljømæssigt forsvarlige eller ej, før der tages stilling til, om samtlige ejendomme i et område skal inddrages under kloakoplandet.

Spildevandsplanlægning

Klageadgang

- Kommunens vedtagelse af en spildevandsplan kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.
 - Miljøvurdering af spildevandsplanforslaget kan efter miljøvurderingsloven påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet – dog kun for *retlige* spørgsmål
- Klage til kommunaltilsynet (Ankestyrelsen) eller ombudsmanden.
- Domstolsprøvelse.

Spildevandsplanlægning

Klageadgang – MAD 2016.240

- Slagelse Kommune vedtog den 29. juni 2015 spildevandsplan for perioden 2015 til 2018.
- Ved offentliggørelsen af spildevandsplanen var det oplyst, at den gennemførte miljøvurdering (SMV) kunne påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.
- Klage til nævnet vedrørende kommunens planlægning for afledning til nedsivningsanlæg i en del af et område med særlige drikkevandsinteresser.
- Natur- og Miljøklagenævnet lagde til grund, at der ikke var meddelt konkret tilladelse til nedsivning af spildevand, og at klagen ikke relaterede sig til den foreliggende miljøvurdering.
- Nævnet afviste at realitetsbehandle sagen, fordi kommunens vedtagelse af en spildevandsplan efter miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 3, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

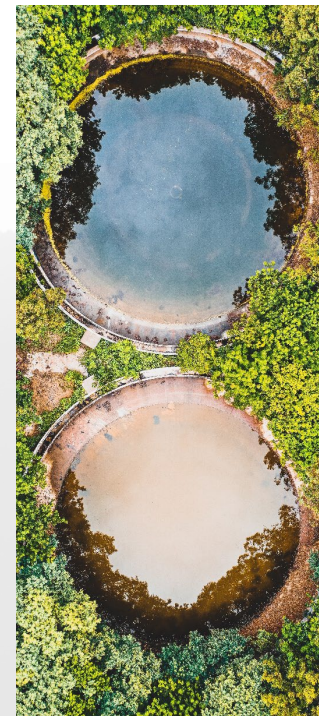
Udledningstilladelser

Introduktion til retsgrundlaget

Udledningstilladelser

Hvornår kræves en udledningstilladelse?

- Udledningstilladelse kræves ved enhver afledning af spildevand til vandløb, søer og havet.
 - Ved spildevand forstås alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse og befæstede arealer.
 - Tag- og overfladevand fra befæstede arealer er også spildevand.
- Udledningstilladelse kræves ved tilslutning til spildevandsselskabers udløbsledning efter rensningsanlæg, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 13, stk. 1, 2. pkt.:
 - *”Hvis en virksomhed tilsluttes et spildevandsforsyningsselskabs udløbsledning, og tilslutningen sker efter et spildevandsforsyningsselskabs rensesanlæg, betragtes tilslutningen som særskilt udledning efter lovens § 28, stk. 1 og 2, jf. bekendtgørelsens kapitel 9.”*

Skal der foreligge en tilladelse til alle udledninger?

- Miljøstyrelsens hørdebrev til kommunerne af 3. februar 2021:
 - ...Jeg har desværre erfaret, at det ikke er alle kommuner/forsyningsselskaber, der har eksisterende udledningstilladelser for alle de overløbsbygværker, der ligger inden for kommunegrænsen. På et dialogmøde mellem Miljøstyrelsen og kommunerne har en række kommuner meddelt, at de på grund af spildevandsbekendtgørelsens § 2 ikke altid kan udstede en ny tilladelse, når den gamle er bortkommet.
 - Jeg vil med dette brev derfor gerne slå fast, at der til enhver tid skal være en eksisterende udledningstilladelse til alle udledninger af spildevand. Vedlagte notat klargør, at spildevandsbekendtgørelsens § 2 ikke er til hinder for, at der kan udstedes en ny tilladelse, hvis den eksisterende er bortkommet...

Udledningstilladelser

Spildevandsbekendtgørelsens regler

- Spildevandsbekendtgørelsen – kapitel 8-10:
 - Krav om ansøgning om udledningstilladelse sendes til kommunen.
 - Tilladelsesmyndigheden afgør, hvilke oplysninger der skal foreligge i forbindelse med ansøgningen.
 - Tilladelsesmyndigheden offentliggør tilladelser meddelt efter lovens § 28, stk. 1 til spildevandsselskaber omfattet af vandsektorlovens § 2, stk. 1 på sin hjemmeside.

Krav til dimensionering og hydraulisk belastning for regnvandssystemer

- Miljøstyrelsens vejledning til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelsesloven:
 - *“Kommunalbestyrelsen skal sikre, at udledninger til vandløb af spildevand, særligt herunder tag- og overfladevand, sker på en sådan måde, at vandet kan afledes videre i vandløbet uden gener for omboende ved vandløbet, altså at vandløbets hydrauliske kapacitet respekteres. Derfor vil de i vandløbsregulativet for det konkrete vandløb angivne forudsætninger skulle respekteres. Såfremt der i regulativet er angivet maksimale tilledninger fra enkelte delområder vil disse tilledninger skulle respekteres. Kan de ikke det, må der enten ske en forsinkelse/udjævning af overfladevandsbelastningen, eller der må optages en vandløbsreguleringssag, som forudsætning for en forøget tilladning af spildevand.*
 - *Hvis der ikke er udarbejdet et regulativ for vandløbet eller regulativet ikke angiver maksimale tilledninger, må det konkret vurderes, om vandløbets hydrauliske kapacitet giver mulighed for forøget belastning. Som hovedregel må der enten ske forsinkelses/udjævning af belastningen med overfladevand, eller der må gennemføres en regulering.*
 - *Den endelige vurdering af udledningers indflydelse på vandløbenes fysiske tilstand vil skulle ske i forbindelse med, at amtsrådet/kommunalbestyrelsen meddeler udledningstilladelse for tag- og overfladevand. Her er tilladelsesmyndigheden forpligtet til at sikre, at udledningen sker under hensyn til vandløbets fysiske tilstand.”*

Krav til dimensionering og hydraulisk belastning for regnvandssystemer

- **Ejby Moser I**
- Natur- og Miljøklagenævnets [afgørelse](#) af 17. oktober 2013:
- Middelfart Kommune havde den 28. april 2010 meddelt fornyet tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28 til udledning af regn- og overfladevand fra et industriområde i det nordlige Ejby til Ejby Moser samt udvidelse af et eksisterende regnvandsbassin, hvor det bl.a. fremgik:
 - - udledningen vedrører afledning af regn- og overfladevand fra et oplandsareal på ca. 29 ha., svarende til ca. 19,5 red. ha.
 - - udløbet skal neddrogles til 1 l/s/ha, svarende til en afløbsvandføring fra bassinet på 29 l/s.
- *"Nævnet forstår Miljøstyrelsens skrivelse [af 10. april 2002] således, at de 1-2 l/sek./ha er et udgangspunkt, der skal ses i forhold til vandløbets hydrauliske kapacitet, da der af hensyn hertil kan være behov for at neddrogse en udledning yderligere."*
- Nævnet **ophævede og hjemviste** tilladelsen til fornyet behandling, idet:
 - Tilladelsen indeholder ingen nærmere vurdering af den hydrauliske kapacitet af vandløbene.
 - Vurderingen er nødvendig for at klarlægge, om der af hensyn til vandløbenes hydrauliske kapacitet er behov for yderligere neddrogling for at sikre, at udledningen ikke medfører hyppigere eller større oversvømmelser af vandløbene, end hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbenes naturlige opland.
 - Kommunen har således ikke haft det fornødne grundlag for at fastsætte, at udløbet skal neddrogles til 1 l/s/ha, svarende til en afløbsvandføring fra bassinet på 29 l/s.

Krav til dimensionering og hydraulisk belastning for regnvandssystemer

- **Ejby Moser II**
- Miljø- og Fødevareklagenævnets [afgørelse](#) af 17. januar 2019:
- Middelfart Kommune havde den 28. september 2017 meddelt fornyet tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28 til en samlet udledning fra de to bassiner på 20,5 l/s fordelt således, at der fra bassin 1 vil blive udledt 5 l/s, og at der fra bassin 2 vil blive udledt 15,5 l/s (svarende til 1 l/s/red.ha, da oplandet i mellemtiden var blevet korrigeret)
- Ansøgningen var vedlagt en hydraulisk redegørelse, som anbefalede:
 - At der gives tilladelse til udløb fra regnvandsbassin 1 og 2 på hhv. 2,5 og 18 l/s, som svarer til ca. 100 l/s pr. reduceret oplandsareal til bassinerne i km², og
 - At man undersøger muligheden for at fjerne rørledningen eller forøge dennes kapacitet. Alternativ kan udledningen fra bassin 2 måske ledes til Ejby Moser nedstrøms rørledningen.
- Nævnet **ophævede og hjemviste** afgørelsen til fornyet behandling, idet:
 - Der er beregnet en medianmaksimumvandføring på 0,34 l/s/ha i Ejby Moser. da de tilladte udledninger på 1 l/s/red.ha overstiger den naturlige afstrømning, skal vandløbets hydrauliske kapacitet vurderes konkret,
 - Kommunen ikke har foretaget en regulering af vandløbet, hvor rørledningen enten fjernes eller kapacitetsforøges, eller undersøgt mulighederne for alternative placeringer af udløbspunktet,
 - Det af redegørelsen fremgår, at yderligere 65 m brinkkote overskrides ved 20,5 l/s end ved naturlig afstrømning, hvilket ikke er nærmere vurderet

Krav til dimensionering og hydraulisk belastning for regnvandssystemer

- **Ejby Moser III**
- Miljø- og Fødevareklagenævnets [afgørelse](#) af 11. august 2023:
- Middelfart Kommune havde den 5. februar 2020 meddelt en fornyet udledningstilladelse, hvor udløbspunktet fra det eksisterende bassin flyttes uden om vandløbet Ejby Moser og direkte ud i Gemmeløkke Å. Dog fortsat overløbsbassin til Ejby Moser, hvorfor en rørlagt strækning heraf udvides fra $\varnothing$ 40 cm til $\varnothing$ 70 m.
- Ansøgningen var vedlagt en robusthedsanalyse:
 - Opstillet en referencesituation svarende til den naturlige afstrømning fra de omkringliggende områder, hvori der er medtaget allerede lovligt eksisterende neddroslende udledninger. Dette for at give det mest retvisende billede af en eventuel forværring i forhold til oversvømmelser i den lovlige, bestående situation.
 - Der opstår allerede oversvømmelser i referencesituationen. Ved udledninger svarende til 1,5 l/s/ha fra de planlagte udledninger vil der dog opstå nye oversvømmelser, som ikke vil opstå i referencesituationen
 - Disse oversvømmelser kan dog undgås ved en neddrosling til 1 l/s/ha.
- Middelfart Kommune gav på den baggrund tilladelse på vilkår om, at udledningen skal neddrosles til 1 l/s/ha
- Nævnet **ophævede og hjemviste** afgørelsen til fornyet behandling:
 - Fortsat krav om konkret vurdering, da den tilladte udledning på 1 l/s/ha fortsat overstiger den naturlige medianafstrømning på 0,34 l/s/ha, og
 - Referencesituationen ikke er retvisende, da den også omfatter eksisterende udledninger og dermed ikke forholder sig til, hvad der ville være tilfældet ved afstrømning fra vandløbets **naturlige opland**.

Krav til dimensionering og hydraulisk belastning for regnvandssystemer

- Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 19. juni 2023 (sag 19/00813):
- Rudersdal Kommune havde efter mbl § 19 og § 28 meddelt tilladelse til nedsivning og udledning til Henriksholm Dam fra en ny boligbebyggelse.
 - Vilkår om, at LAR-anlæggene samlet set skal overholde dimensioneringskrav på en 10-års regnhændelse som anført i kommunens spildevandsplan, hvilket klager ikke anså for tilstrækkeligt
- MFKN gav ikke medhold i klagen, idet vedtagelsen af spildevandsplanen ikke kunne påklages:
 - *”Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at nævnet ikke kan efterprøve forudsætningerne for spildevandsplanens krav om dimensioneringen af LAR-anlæg til en 10-årshændelse, idet vedtagelsen af spildevandsplanen ikke kan påklagede til nævnet, jf. miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 3. Nævnet har derfor ikke kompetence til at prøve, hvorvidt den i spildevandsplanen påkrævede dimensionering er tilstrækkelig, men kan alene prøve, hvorvidt dimensioneringen af LAR-anlæggene i tilladelsen er i overensstemmelse med spildevandsplanen, jf. spildevandsbekendtgørelsens § 40, nr. 1.”*

- Særligt om udledningstilladelser til renseanlæg (2.000/5.000 PE) – spildevandsbekendtgørelsens kapitel 9:
 - Der må ikke fastsættes højere grænseværdier for organiske stoffer, kvælstof og fosfor, end hvad der fremgår af bestemmelserne i spildevandsbekendtgørelsens kapitel 9
 - Der skal fastsættes lavere grænseværdier under hensyn til opfyldelse af de fastsatte miljømål for det vandområde, der udledes til, jf. bekendtgørelse nr. 448 af 11. april 2019 om miljømål for overfladevandområder og grundvandsforekomster.
- Fastsættelse af anlæggets kapacitet i udledningstilladelsen.

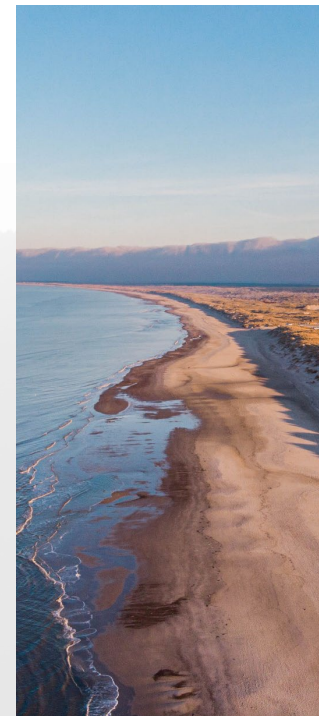
Regulering af udledning til et målsat vandområde

- Bekendtgørelse 2023 nr. 796 af 13. juni 2023 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand:
 - Regler om fastlæggelse af miljømål:
 - god overfladevandstilstand (god økologisk tilstand og god kemisk tilstand for overfladevand),
 - godt økologisk potentiale
 - god kemisk tilstand for overfladevand for kunstige og stærkt modificerede vandområder
 - god tilstand for grundvand (god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand for grundvand)
 - Bilag 2: Miljøkvalitetskrav for overfladevand

Udledningstilladelser

Regulering af udledning til et målsat vandområde

- Bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.
- Efter bestemmelsen i bekendtgørelsens § 8, stk. 3, må myndigheden kun træffe en ny afgørelse, der indebærer en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde, hvis:
 - afgørelsen ikke medfører en forringelse af overfladevandområdets tilstand, og
 - ikke hindrer opfyldelsen af det fastlagte miljømål
- Gælder ikke revurderinger af udledningstilladelser, som på uændrede eller skærpede vilkår viderefører en ret til at udlede spildevand.

- Hvad forstås med "forringelse"?
 - En forringelse af tilstanden foreligger i praksis, når mindst ét af kvalitetselementerne falder et niveau, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned.
 - Hvis det pågældende kvalitetselement allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element en "forringelse af tilstanden" for overfladevandområdet.
 - Kvalitetselementerne følger af vandrammedirektivets bilag 5, der er implementeret i dansk ret i miljømålsbekendtgørelsen
- Hvad forstås med "hindre opfyldelsen af miljømålet"?
 - Ved vurdering af, om afgørelsen vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, skal det tages i betragtning, om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden.

Regulering af indholdsstofferne i det udledte spildevand

- Bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder:
 - Ansøgning om udledningstilladelse skal indeholde oplysninger om udledningens stofsammensætning.
 - Myndigheden kan i vilkår til udledningstilladelsen fastsætte miljøkvalitetskrav og udpege blandingszoner.
 - Gælder, når der ikke er krav for målsatte recipienter i bilag 2 efter bekendtgørelse nr. 796 af 13. juni 2023 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand
 - Myndigheden skal fastsætte vilkår om egenkontrol.
 - Bekendtgørelsen omfatter **ikke** udledning fra separate regnvandssystemer, og der kan ikke stilles rensekrav til regnvand, men alene funktionskrav.

- Ved udstedelse af udledningstilladelse skal myndigheden stille vilkår om BAT, jf. § 5 i bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017:
 - *”Udledning af forurenende stoffer skal begrænses ved hjælp af bedste tilgængelige teknik”*
- BAT-princippet indeholder et krav om metodefrihed:
 - *”BAT indebærer ikke, at der af myndighederne kan stilles krav om anvendelse af bestemte teknologier. Det indebærer derimod, at der inden for en given sektor i produktionen skal bruges den aktuelt anvendte, mest effektive og avancerede teknologi. Omkostninger ved valget af teknologi skal være rimelig”.*

Ændringer – skærpelse eller udvidelse?

- Ændring af vilkår i eksisterende udledningstilladelser og krav om udledningstilladelse i forhold til ulovlig udledning kan kun kræves ved påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30.
- Påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 30 kan ikke anvendes til at sanktionere udvidelser af kapaciteten på forsyningens spildevandsanlæg (udvidelse), idet sådanne udvidelser kræver tilladelse efter § 28, stk. 1, på grundlag af forud indgivet ansøgning, jf. MAD 2002 1392 MKN.
 - Påbud ophævet og sagen hjemvist til behandling efter § 28, da der var sket udvidelse af kapaciteten fra 60.000 til 80.000 personækvivalenter.
- Spildevandsbekendtgørelsens § 2
 - *Når forhold, der har indflydelse på et spildevandsanlæg, ændres væsentligt, herunder når et spildevandsanlæg flyttes eller omlægges, kræves fornyet tilladelse efter denne bekendtgørelse. Endvidere kræver en væsentlig ændring i mængden eller sammensætningen af spildevandet, der tilføres anlægget, fornyet tilladelse.*

Miljøvurdering og udledningstilladelser

Miljøvurdering og udledningstilladelser

- Reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM)
- Lidt om miljøvurdering af planer og programmer (SMV)
- Miljøvurderinger og vandrammedirektivet
 - Horsens-sagen
 - Holstebro-sagen

Reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM)

- Formålet med miljøvurdering af **konkrete projekter (VVM)**, jf. miljøvurderingslovens § 1, stk. 2:
 - ”at der under **inddragelse af offentligheden** så tidligt som muligt og **forud for**, at myndigheden træffer **afgørelse** om [...] **projektet**, tages hensyn til [...] **projekters** sandsynlige **væsentlige indvirkning på miljøet**”
- Består af, jf. lovens § 5, nr. 5:
 - a) bygherrens udfærdigelse og fremlæggelse af en **miljøkonsekvensrapport**
 - b) myndighedens gennemførelse af **høringer** af offentligheden og berørte myndigheder
 - c) myndighedens **undersøgelse** af de i miljøkonsekvensrapporten fremlagte oplysninger og eventuelle supplerende oplysninger efter lovens § 20 [...]
 - d) myndighedens **begrundede konklusion** om et projekts væsentlige indvirkninger på miljøet [...]
 - e) indarbejdelse af myndighedens begrundede konklusion i afgørelse om tilladelse efter § 25 (**VVM-tilladelse**)
- Projekter omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 skal altid miljøvurderes (**obligatorisk VVM-pligt**)
- Projekter omfattet af bilag 2 skal kun miljøvurderes, hvis de må forventes at have væsentlig virkning på miljøet (**screeningspligt**). Forudsætter screeningsafgørelse efter lovens § 21.

Reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM)

Screeningspligtens omfang og betydning

- **Spildevandsprojekter** omfattet af **obligatorisk VVM-pligt**, jf. miljøvurderingslovens bilag 1:
 - 13. Anlæg til behandling af spildevand med en kapacitet på over 150.000 personækvivalenter som defineret i artikel 2, nr. 6, i Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand.
- **Spildevandsprojekter** omfattet af **screeningspligt**, jf. miljøvurderingslovens 2:
 - 10. INFRASTRUKTURPROJEKTER
 - g) Dæmninger og andre anlæg til opstuvning eller varig oplagring af vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
 - 11. ANDRE PROJEKTER
 - c) Rensningsanlæg (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).
- **Screeningspligten** omfatter både **rensningsanlæg** og **forsinkelsesbassiner**, jf. MFKN [afgørelse](#) af 17. januar 2019 (j.nr. 18/04756), Ejby Moser II:
 - *”Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at almindelige **rense- og forsinkelsesbassiner** sjældent vil være omfattet af de i miljøvurderingslovens bilag 1 anførte projekttyper. Bassinerne vil derimod ofte være omfattet af en eller flere af de projekttyper, der er anført i lovens bilag 2.*
 - *Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på baggrund af sagens oplysninger, at det projekt, der er indeholdt i de påklagede **udledningstilladelser**, i hvert fald er omfattet af **miljøvurderingslovens bilag 2, projekttype 10 g**, idet de i tilladelserne indeholdte bassiner skal anlægges med det formål at opstuve vand og dermed **forsinke udledningerne**.”*

Reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM)

Screeningspligtens omfang og betydning

- **Manglende VVM-screening** efter miljøvurderingslovens § 21 ⇒ **ugyldighed**, jf. Ejby Moser II:
 - *”Det følger herefter af § 21 i miljøvurderingsloven, at der forinden meddelelse af udledningstilladelserne skulle have været truffet afgørelse om, hvorvidt projektet kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet på grund af projektets art, dimensioner eller placering, under hensyn til kriterierne i lovens bilag 6 og til resultaterne af foreløbig kontrol eller vurderinger af indvirkningen på miljøet, der er foretaget i medfør af EU-lovgivningen (screeningsafgørelse).*
 - *Miljø- og Fødevareklagenævnet **ophæver** på denne baggrund **udledningstilladelserne af 28. september 2017 og hjemviser** sagerne til fornyet behandling i Middelfart Kommune. Nye udledningstilladelser skal afvente, at Middelfart Kommune har truffet en screeningsafgørelse, og om nødvendigt udarbejdet en miljøvurdering i overensstemmelse med reglerne herom.”*

Reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM)

Screeningspligtens omfang og betydning

- **Manglende VVM-screening** efter miljøvurderingslovens § 21 ⇒ **ugyldighed** (fortsat)
- Se også EU-Domstolens dom af 25. maj 2023, 2. afd., sag C-575/21, WertInvest Hotelbetriebs:
 - *”80. Meddelelse af byggetilladelser til enkelte byggearbejder, som udgør en **del af et større projekt** vedrørende anlægsarbejder i byzoner, **før det er afgjort, om sidstnævnte projekt skal underkastes en vurdering** i henhold til artikel 5-10 i direktiv 2011/92, og før denne vurdering i givet fald er gennemført, vil imidlertid være **åbenbart i strid disse krav** og med det hovedformål, som de afspejler [...]”*

Reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM)

Udskydelse af vurderinger

- Ved **projekter**, der **nødvendiggør** etablering af **yderligere spildevandskapacitet**, kan **vurderingen** af påvirkningen herfra **ikke** (helt) **udskydes**, jf. MAD 2002.313 (**Biogen**):
 - VVM-redegørelse for etablering af bioteknologisk virksomhed omfattede ikke håndtering af spildevand (25.000 PE), selvom dette udtrykkeligt forudsatte etablering af yderligere renskapacitet på Hillerød Centralrenseanlæg.
 - *"VVM-redegørelsen er ikke en garanti for, at der træffes den miljømæssigt set optimale beslutning. Der er ikke noget til hinder for, at den kompetente myndighed på baggrund af VVM-processen og ud fra andre hensyn træffer en beslutning, som ikke er optimal i miljømæssig henseende, fx fordi den udskyder løsningen af visse miljøproblemer til senere.*
 - [...]
 - *Sammenfattende er det herefter flertallets opfattelse, at den manglende oplysning om, hvordan spildevandet i fase 2 vil blive håndteret, ved en umiddelbar læsning af VVM-reglerne kan opfattes som en tilsidesættelse af kravene til redegørelsens indhold. På baggrund af de ovenfor anførte synspunkter sammenholdt med VVM-reglernes formål finder flertallet imidlertid ikke, at der i den konkrete sammenhæng er sket en tilsidesættelse af reglerne."*
 - **EU-Kommissionen** erklærede sig i en åbningsskrivelse over for Danmark **uenig**, og sagen blev genoptaget
- Kravene **differentieres** dog i praksis efter, hvilke oplysninger der foreligger, jf. [høringsudkastet](#) til VVM-vejledning.

Reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM)

VVM-tilladelsen

- **VVM-tilladelsen** efter miljøvurderingslovens § 25 **forudsætter**, at **hele projektet** er **belyst**, jf. MFKN afgørelse af 30. maj 2023 (sag 20/06172):
 - Hjørring Kommune meddelte den 20. december 2019 VVM-tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 til udvidelse af Sindal Biogasanlæg.
 - Tilladelsen forudsatte udtrykkeligt, at der for at begrænse trafikbelastningen på offentlig vej mest muligt også en pumpeledning til pumpning af flydende biomasse mellem ansøgers husdyrbrug og biogasanlægget.
 - Pumpeledningen skal være etableret senest den 31. december 2022, og det endelige tracé skal være godkendt af Hjørring Kommune, inden etableringen påbegyndes.
 - Pumpeledningen var også i miljøkonsekvensrapporten nævnt som et muligt afværgende tiltag i forhold til trafik, men ikke selvstændigt miljøvurderet.
 - MFKN lagde vægt på, at pumpeledningen skulle transportere 35.000 tons gylle og efter VVM-tilladelsen var en nødvendig forudsætning for biogasanlægget, og at biogasanlægget og pumpeledningen var et integreret projekt i VVM-reglernes forstand.
 - MFKN fandt herefter, at Hjørring Kommune ikke i tilstrækkeligt omfang havde sikret sig, at miljøkonsekvensrapporten opfyldte kravene i miljøvurderingslovens § 20, ikke var inddraget i vurderingen i miljøkonsekvensrapporten, selvom den var en del af det samlede projekt.

Reglerne om miljøvurdering af konkrete projekter (VVM)

VVM-tilladelsen

- En **udledningstilladelse** efter miljøbeskyttelseslovens § 28 **erstatte** en **VVM-tilladelse** efter miljøvurderingslovens § 25, jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens § 10, nr. 2.
- Miljø- og Fødevareklagenævnets [afgørelse](#) af 15. april 2021 (19/06267):
- Sønderborg Kommune havde den 27. juni 2019 meddelt miljøgodkendelse og VVM-tilladelse (§ 25-tilladelse) for etablering og drift af et biogasanlæg i Kværns:
 - Vilkår om, at den samlede udledningshastighed for overfladevand for hele ejendommen til Kværsløkkebæk må maksimalt være 5 l/s
 - Herved forudsat, at den naturlige afstrømning til vandløbet er 1 l/s pr. reduceret ha
- Miljø- og Fødevareklagenævnet **ophævede** og **hjemviste** afgørelsen til fornyet behandling, idet:
 - Flere oplysninger i sagen taler for, at den naturlige afstrømning til vandløbet ligger væsentligt under 1 l/s/ha, herunder en DMU-rapport og kommunens egen vejledning til dimensionering af regnvandsbassiner vedrørende et sammenligneligt vand, hvor medianmaksimumafstrømningen opgøres til ca. 0,6 og 0,57 l/s/ha
 - Godkendelsen af udledningen forudsætter derfor, at der foretages en konkret vurdering af den naturlige afstrømning til vandløbet og vandløbets hydrauliske kapacitet, herunder om vandløbets hydrauliske kapacitet giver mulighed for en forøget belastning, hvilket kommunen ikke har gjort
 - Af samme grund opfylder § 33-godkendelsen (og den heri indeholdte udledningstilladelse) heller ikke betingelserne for at kunne erstatte en VVM-tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25

Lidt om miljøvurdering af planer og programmer (SMV)

- Miljøvurdering af **planer og programmer (SMV)**, jf. miljøvurderingslovens kapitel 4:
- Skal **altid** gennemføres inden vedtagelsen af planer og programmer, der:
 - fastlægger **rammerne** for fremtidige anlægstilladelser til **projekter** omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 og 2 (dvs. de potentielt VVM-pligtige projekter), *eller*
 - medfører krav om **konsekvensvurdering** efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.
- Planer og programmer, der kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i sådanne planer eller programmer, eller som fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser i øvrigt (dvs. uden for bilag 1 og 2), skal miljøvurderes, hvis de vurderes at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet (**miljøscreening**).

Lidt om miljøvurdering af planer og programmer (SMV)

Miljøvurdering af spildevandsplaner

- **Spildevandsplaner** eller tillæg hertil, der fastlægger rammerne for udledningstilladelser til rensningsanlæg og forsinkelsesbassiner, er **obligatorisk miljøvurderingspligtige** efter SMV-reglerne (eller screeningspligtige, hvis de kun fastlægger kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan mv.)
- Vedtagelse af **selve spildevandsplanen** kan **ikke påklages**, jf. miljøbeskyttelseslovens § 32, stk. 3
 - Men **screeningsafgørelsen** eller **miljøvurderingen** kan påklages, for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. miljøvurderingslovens § 48, stk. 4

Lidt om miljøvurdering af planer og programmer (SMV)

Miljøvurdering af spildevandsplaner

- Krav til miljørapporten, jf. miljøvurderingslovens § 12, stk. 2:
 - *”Miljørapporten skal indeholde de oplysninger, som med **rimelighed** kan forlanges med hensyntagen til den aktuelle viden og gængse vurderingsmetoder og til, **hvor detaljeret** planen eller programmet er, hvad planen eller programmet indeholder, **på hvilket trin i et beslutningsforløb** planen eller programmet befinder sig, og hvorvidt bestemte forhold **vurderes bedre på et andet trin** i det pågældende forløb.”*

Lidt om miljøvurdering af planer og programmer (SMV)

Miljøvurdering af spildevandsplaner

- **MFKN** ses endnu ikke at have taget stilling til miljøvurdering af spildevandsplaner
- Se fra praksis om **miljøvurdering** efter **planloven** derimod **PKN** afgørelse af 7. oktober 2021 (j.nr. 19/01600) om plangrundlaget for etablering af et datacenter ved Esbjerg, hvor areal til regnvandsbassiner var udlagt i lokalplanen for at mindske risikoen for hydraulisk overbelastning af de to vandløb Kvaglund Bæk og nedstrøms Spangsbjerg Møllebæk, som allerede var hydraulisk overbelastet under regn:
 - *”Planklagenævnet finder på den baggrund, at kommunen i miljørapporten i **tilstrækkelig grad**, set i lyset af planernes detaljeringsgrad, har belyst miljøpåvirkningerne ved realiseringen af planerne for Kvaglund Bæk tilstrækkeligt set i forhold til, at **de nærmere detailkrav til udledning af overfladevand vil blive håndteret i udledningstilladelsen**. Nævnet finder således, at miljøvurderingslovens minimumskrav til en miljøvurdering er opfyldt i relation til overfladevand.”*

- Hvilke krav stiller **vandrammedirektivet** og **indsatsbekendtgørelsen** til **miljøkonsekvensrapporten** og til selve **VVM-tilladelsen** efter miljøvurderingslovens § 25?
 - **Miljøkonsekvensrapporten** skal indeholde de oplysninger, som er nødvendige for at vurdere projektets indvirkning på vandmiljøet i forhold til de kriterier og forpligtelser, der navnlig er fastsat i vandrammedirektivets artikel 4, jf. EU-Domstolens dom af 28. maj 2020, sag C-535/18 Land Nordrhein-Westfalen, præmis 84
 - Medlemsstaterne er efter vandrammedirektivets artikel 4 **forpligtede** til at **nægte** at **godkende** et **enkeltprojekt**, såfremt det kan medføre en **forringelse** af tilstanden for et overfladevandområde, eller når det indebærer risiko for, at der ikke opnås en god tilstand for overfladevand eller et godt økologisk potentiale og god kemisk tilstand for overfladevand på den i direktivet fastsatte dato, jf. EU-Domstolens dom af 1. juli 2015, sag C-461/13, Weser, præmis 51.
 - Det gælder også ved meddelelsen af en **VVM-tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25**, jf. **indsatsbekendtgørelsens § 8**, helt på samme måde som ved udstedelsen af en udledningstilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 28
- Vandrammedirektivet har dermed betydning både for **miljøvurderingsprocessen** og for VVM-tilladelsens **indhold**

MFKN afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)

- Horsens Kommune meddelte den 14. januar 2022 VVM-tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 til Horsens Kommune (Trafik og Vej) for etablering af et vejprojekt omfattende:
 - Etablering af tosporet **forbindelsesvej** ca. 1,3 km lang forbindelsesvej fra det planlagte erhvervsområde Vega til motorvej E45 ved Horsens C-afkørslen.
 - Etablering af en ca. 130 m lang **landskabsbro** midt på vejstrækningen, hvor vejen føres over Bygholm Å og Hatting Bæk, med 1,6 m høj afskærmning af hensyn til flagermus
 - **Fældning** 2-4 udgåede elletræer i vejens linjeføring.
 - Etablering af en **interimsbro** over Hatting Bæk for at muliggøre arbejdskørsel.
 - Etablering af 4 **regnvandsbassiner**, hvorfra det opsamlede regnvand ledes til Bygholm Å
- Projektet forudsætter endvidere følgende tilladelser, som er meddelt samtidig med eller efter VVM-tilladelsen:
 - **Udledningstilladelse** efter miljøbeskyttelseslovens § 28, som delvist erstatter VVM-tilladelsen
 - Tilladelse efter **miljøbeskyttelseslovens** § 19 til midlertidig reinjicering af grundvand
 - Tilladelse efter **vandløbslovens** § 47 til etablering af interimsbro over Hatting Bæk
 - Dispensation fra **naturbeskyttelseslovens** § 3 til inddragelse af ca. 9.500 m² fersk eng og overdrev
 - Dispensation fra **naturbeskyttelseslovens** § 16 til anlæggelse af vejanlæg inden for åbeskyttelseslinjen

Horsens-sagen

MFKN afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)

Figur 10-1 Vejens passage af Bygholm Ådal. Vejens skåningsanlæg og regnvandsbassiner fremgår. Med rødt er angivet undersøgelsesstationer i vandløbene Bygholm Å og Hatting Bæk

Horsens-sagen

MFKN afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)

Figur 10-6 Oversigt over den kemiske tilstand i Bygholm Å omkring udledningspunkterne fra bassinerne.

Tabel 10-9 Data fra Basisanalysen 2021 – 2027 for Bygholm Å vandområde o10441 – stoffer, som overskrider miljøkvalitetskravene.

Årstal	Stofnavn	Matrice	Koncentration	Miljøkvalitetskrav
2015	Antracen (CAS 120-12-7)	Sediment	0,032 mg/kg TS	0,024 mg/kg TS
2015	Kviksølv og kviksølvforbindelser (CAS 7439-97-6)	Biota	29 µg/kg VV	20 µg/kg VV
2015	Nonylphenoler (CAS 25154-52-3)	Vand	0,37292 µg/l	0,3 µg/l
2015	Kobber (CAS 7440-50-8)	Vand	1,717 µg/l	1,66 µg/l

Miljøkvalitetskrav for kobber på **1,48 µg/l**, jf. MFKN:

- Det generelle kvalitetskrav for kobber i indlandsvand er **1 µg/l** tilføjet den naturlige **baggrundskoncentration**, jf. bekendtgørelse nr. 796 af 13. juni 2023 om fastlæggelse af miljømål for vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand, Bilag 2, Del B, afsnit 1 med note 5.
- Det fremgår af Miljøstyrelsens FAQ om spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet fra den 21. december 2021, at **baggrundsværdien** for kobber i vandløb er **0,48 µg/l**.
- **Tidligere** var baggrundsværdien for kobber i vandløb opgjort til **0,66 µg/l**.

- Nu suspenderet uddrag fra Miljøstyrelsens vejledning til indsatsbekendtgørelsen:
 - ”Alle **overfladevandområder**, der **ikke** opfylder **målet** om god kemisk tilstand (EU prioriterede stoffer) og god økologisk tilstand (nationale stoffer) for MFS, forudsættes at opfylde målet med udgangen af anden planperiode (2015-2021), dvs. at der i vandområdeplanerne ikke er anvendt fristforlængelse for målopfyldelse vedr. MFS, jf. dog afsnit 4.3., hvor regionernes screening for jordforureninger omtales.
 - Hvorvidt der for **disse vandområder** kan træffes afgørelse, der medfører en **tilførsel af MFS**, beror på en helt konkret vurdering af påvirkningens betydelighed (signifikans) for vandområdets tilstand. Vurderes påvirkningen at være betydelig, kan der ikke gives tilladelse til påvirkningen. Vurderes påvirkningen at være **ubetydelig**, kan der som udgangspunkt gives tilladelse til påvirkningen.”

- Fra miljøkonsekvensrapporten:
 - *”For kobber er der [...] en kendt middelkoncentration i udløbsvandet fra regnvandsbassinerne, og såfremt koncentrationen for kobber i Tabel 4-5 [stofkoncentrationer i udløbsvandet] fastholdes som baggrundskoncentration i Bygholm Å, vil den resulterende koncentration af kobber ved en middelvandføring på 1.600 l/s i Bygholm Å, og en udledning på 2,1 l/s fra bassinerne resultere i en resulterende koncentration i Bygholm Å på **1,751 µg/l** (ved en udledningskoncentration på 28 µg/l total kobber) i overensstemmelse med (Tabel 4-5). Dette er et worst-case-scenario, som antager at alt kobber i udløbsvandet bidrager til den opløste fraktion af kobberet i Bygholm Å. [...] Selvom en stigning fra 1,717 til < 1,751 µg/l er en meget begrænset påvirkning, er grænseværdien dog **overskredet**, som den var som udgangspunktet (målt værdi i 2015 var 1,717 µg/l). [...]*
 - *Som beskrevet, giver udledning af kobber fra bassinerne til Bygholm Å anledning til en forhøjelse af den forekommende koncentration på 2 % i forhold til grænseværdien (1,66 µg/l), og det kan dermed vurderes, at påvirkningen i realiteten vil være så lille, at det kan defineres som en **ikke betydelende** påvirkning, hvorved udledningen kan **accepteres**.”*

MFKN afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)

- Uddrag af **MFKN** sammenfatning af EU-Domstolens praksis efter vandrammedirektivet:
 - Vandrammedirektivets artikel 4 skal fortolkes således, at medlemsstaterne er forpligtede til at **nægte** at **godkende** et **enkeltprojekt**, såfremt det **kan medføre** en **forringelse** af tilstanden for et overfladevandområde, jf. dom af 1. juli 2015 i sag C-461/13, [Weser](#), præmis 51.
 - **Begrebet forringelse** af tilstanden af et overfladevandområde skal fortolkes sådan, at der foreligger en forringelse, **når mindst et af kvalitetselementerne falder et niveau**, selv om denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandområdet rykker en klasse ned. **Hvis** det pågældende kvalitetselement allerede befinder sig i den **laveste klasse**, udgør **enhver forringelse af dette element** imidlertid **en forringelse af tilstanden** for et overfladevandområde, jf. [Weser](#), præmis 69.
 - Også en **midlertidig kortsigtet forringelse** uden langsigtede konsekvenser kan udgøre en forringelse i vandrammedirektivets forstand, jf. dom af 5. maj 2022, sag C-525/20, [Association France Nature Environnement](#), præmis 42 og 45.
 - **Begrebet forringelse** af tilstanden skal forstås **ens, uanset** om der er tale om **overfladevand** eller **grundvand**, og henviser til såvel et **kvalitetselement** som et **stof**, jf. dom af 28. maj 2020, sag C-535/18, [Land Nordrhein-Westfalen](#), præmis 94-96.
 - **Enhver** efterfølgende **stigning i koncentrationen** af et forurenende **stof**, der **allerede overskrider** et miljøkvalitetskrav for grundvand, ligeledes udgør en **forringelse**, jf. [Land Nordrhein-Westfalen](#), præmis 110.

MFKN afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)

- **MFKN** (flertallet) udtalte herefter, at EU-Domstolens **praksis om begrebet forringelse** af tilstanden i dommen Land Nordrhein-Westfalen i forhold til en mertilførsel af et forurenende stof til **grundvand**, der allerede overskrider miljøkvalitetskravet for det pågældende stof, **også** kan anvendes i forhold til **overfladevand**:
 - *”Det er et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse på baggrund af navnlig Weser- og Land Nordrhein-Westfalen-dommene, at **forringelse** af tilstanden i forhold til forurenende stoffer skal **forstås** således, at når **miljøkvalitetskravet** for et **forurenende stof allerede er overskredet**, og vandområdet dermed er i den lavest mulige tilstandsniveau, skal **enhver efterfølgende stigning af koncentrationen af stoffet** anses som en **forringelse af vandområdets tilstand** i strid med vandrammedirektivets art. 4, stk. 1. Flertallet bemærker, at indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, skal forstås på samme måde, idet bekendtgørelsen er den danske implementering af forpligtigelsen til at forebygge forringelser af overfladevand og grundvands tilstand.”*

- **MFKN** (flertallet) fandt på den baggrund, at § 25-tilladelsen ikke var i overensstemmelse med indsatsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, idet projektet vil medføre en forringelse af Bygholm Å's økologiske tilstand i form af en forringelse af kvalitetselementet for miljøfarlige forurenende stoffer:
 - *"Flertallet har lagt vægt på, at **miljøkvalitetskravet for kobber er overskredet**, at **tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer dermed er ikke-god**, hvilket er det lavest mulige tilstandsniveau, samt at projektet ifølge miljøkonsekvensvurdering vil medføre en **merudledning af kobber til vandløbet på op til 0,034 µg/l** [fra µg/l 1,717 til 1,751 µg/l] til svarende til ca. 2 % af det generelle kvalitetskrav for kobber i en middelsituation. Flertallet bemærker i den forbindelse, at der ikke i sagen er grundlag for at tilsidesætte Horsens Kommunes vurdering af, at projektet vil medføre en mertilførsel af kobber til vandløbet, hvorfor flertallet har lagt dette til grund for sagen.*
 - *[...]*
 - *Miljøstyrelsens **vejledning** til indsatsbekendtgørelsen [...] er **ikke** i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis om, at enhver efterfølgende stigning i koncentrationen af et forurenende stof udgør en forringelse, når kvalitetskravet allerede er overskredet, hvorfor der i sagen ikke kan lægges vægt på, at Horsens Kommune har fulgt vejledningen."*
- **MFKN** (flertallet) ophævede og hjemviste sagen til fornyet behandling

- Hvad er alternativerne, jf. **MFKN's øvrige bemærkninger**:
 - Horsens Kommune kan ved en fornyet behandling **sikre**, at **projektet ikke** samlet **medfører en mertilførsel af kobber** til vandløbet. Der vil ikke være tale om en samlet mertilførsel af kobber til vandløbet som følge af projektet, hvis det dokumenteres, at tilførslen af kobber gennem vejvand er mindre end den reducere af tilførsel af kobber til vandløbet, som sker gennem andre kilder, herunder f.eks. fra landbrugsjord, eller
 - Horsens Kommune kan efter § 8 i bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og havområder udpege en **blandingszone** omkring udledningspunkter, hvor miljøkvalitetskravene inden for denne zone kan overskrides. Det forudsætter, at udledningen af forurenende stoffer forinden er nedbragt mest muligt gennem anvendelse af BAT, jf. bekendtgørelsens § 5, stk. 1, og at miljøkvalitetskravene ikke overskrides uden for blandingszonen. Sidstnævnte skal sikres ved beregning efter § 7, stk. 1, jf. stk. 2.
 - Hvis ovenstående ikke er muligt, kan projektet herefter alene tillades under opfyldelse af **fravigelsesbetingelserne i vandrammedirektivets** art. 4, stk. 7. Undtagelsesbestemmelsen er implementeret i miljømålsbekendtgørelsen, hvor det fremgår af § 4, stk. 3, at ministeren efter anmodning fra en myndighed har mulighed for efter en konkret vurdering at træffe afgørelse om, at myndigheden under de omstændigheder og betingelser, som er nævnt i stk. 1 og 2, kan fravige de fastlagte miljømål, jf. indsatsbekendtgørelsens § 8.

MFKN afgørelse af 23. februar 2023 (sag 22/02461)

- De øvrige for projektets gennemførelse nødvendige tilladelser og dispensationer har MFKN ligeledes ophævet ved separate afgørelser efterfølgende, jf. f.eks. MFKN afgørelse af 4. maj 2023 (sag 22/06815) om **krydsningstilladelsen efter vandløbslovens § 47:**
 - *"Da Horsens Kommunes § 25-tilladelse er ophævet som følge af en væsentlig retlig mangel, finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at der ikke længere foreligger den nødvendige stillingtagen til det projekt, som den påklagede krydsningstilladelse omhandler, efter miljøvurderingsreglerne. **Krydsningstilladelsen lider derfor i sig selv af en væsentlig retlig mangel.***
 - *Miljø- og Fødevareklagenævnet har herved lagt vægt på, at den midlertidige bro, som krydsningstilladelsen omhandler, udgør **en integreret del af projektet om etablering af en ny forbindelsesvej.** Dertil har nævnet lagt vægt på, at formålet med en miljøvurdering bl.a. er, at der tages hensyn til det konkrete projekts sandsynlige påvirkning på miljøet forud for, at myndigheden træffer afgørelse om projektet. Videre har nævnet lagt vægt på, at kravet om at foretage en vurdering af mulig påvirkning af bl.a. bilag IV-arter og målsatte vandområder på et så tidligt stadium som muligt, skal ses i lyset af, at formålet med en miljøvurdering netop er at sikre, at integrationen af miljøhensyn foretages på et så tidligt tidspunkt, at det er muligt at inddrage miljømæssige aspekter i krydsningstilladelsens udformning."*

MFKN afgørelse af 16. november 2022 (j.nr. 21/10121)

- Holstebro Kommune meddelte den 12. juli 2021 VVM-tilladelse efter miljøvurderingslovens § 25 til Holstebro Kommune for etablering af et klimatilpasningsprojekt for Storå omfattende:
 - En dæmning med sluseporte i Storådalens (**Ådalsdæmningen**)
 - En ny dæmning foran den eksisterende dæmning ved Vandkraftssøen (**Vandkraftsødæmningen**)
 - Et **dige** langs et boligområde i Holstebro midtby

MFKN afgørelse af 16. november 2022 (j.nr. 21/10121)

- Projektet omfatter en **styringsstrategi**:
 - Inden en oversvømmelseshændelse sænkes vandstanden i Vandkraftsøen fra kote 13,6 m til 13,35 m
 - Når vandstanden i Holstebro by når kote 9,4 m, låses vandstanden, og der stuves op til kote 13,6 m i Vandkraftsøen (markeret med rød)
 - Herefter stuves der op til kote 17,5 m i Storådalens (markeret med blå)
 - Herefter fyldes Vandkraftsøen yderligere op til kote 14,2 m
 - Endelig fyldes både Vandkraftsøen og Storådalens op til kote 15 m og 20 m
 - Ved 100-årshændelser ledes vandet uforsinket gennem byen

Figur 1 Projektets lokalisering Bygværk 1: Dæmningen i Storådalens, Bygværk 2: Ny dæmning i Vandkraftsøen og Bygværk 3: Højvandsdige ved Vigen i Holstebro bymidte.

- Miljøtilstanden for **Storå** var i vandområdeplanerne for 2015-2021 vurderet til "god"
 - En række kvalitetselementer, herunder "fisk" var dog vurderet til ukendt.
- Miljøtilstanden for **Vandkraftsøen** var i vandområdeplanerne for 2015-2021 vurderet til "moderat"
 - En række kvalitetselementer, herunder "fisk" var dog vurderet til ukendt
- Projektets væsentligste påvirkning i forhold til kvalitetsparameteren "**fisk**" ved opstemning under **aktiv drift**:
 - **Spærring** for laks og ørred i begge retninger under samt for nedtrækkende smolt
 - **Sedimentation** af gydebanks
- **Miljøkonsekvensrapporten** om påvirkning af **spærring** som "lille" og påvirkningen i form af **sedimentation** som "lille-middel":
 - Overordnet set begrundet i, at påvirkningen er **sjælden, kortvarig** og kun forekommer i **vinterhalvåret**, dvs. **uden for smolttrækket** og med **gode iltforhold for æg** i gydebanks

- **MFKN** fandt, at Holstebro Kommune som indholdsmæssig forudsætning for selve VVM-tilladelsen **ikke i tilstrækkelig grad** havde sikret sig, at projektet i den aktive driftsfase **ikke** vil medføre en **forringelse** af tilstanden for Storå og Holstebro Vandkraftsø som følge af **spærring** og **sedimentation**:
 - Ingen vurdering foretaget med udgangspunkt i de **gældende miljømål** og den **aktuelle tilstand** for de berørte overfladevandområder
 - Vurderingen af, om projektet ved aktiv drift vil kunne medføre en (midlertidig) forringelse, **forudsætter** efter nævnets opfattelse **konkrete undersøgelser** af fiskepopulationer samt konkrete vurderinger af et forventet tab.
 - Miljøkonsekvensrapporten **forholder sig ikke** til projektets mulige påvirkning i tilfælde af **oversvømmelseshændelser**, som **mod forventning** måtte forekomme i perioden for smoltnedtrækket
 - **Ikke usandsynligt**, at projektets aktive driftsfase grundet klimaændringer og langvarige nedbørsmængder i sommerperioder vil kunne ligge i **andre perioder** end **vinterhalvåret**
 - **Selv sjældne** hændelser vil kunne påvirke næste generation af fisk
 - **Ikke** lavet **konkrete undersøgelser** af **gydebanks**, herunder deres placering, kvalitet og population, men alene vilkår om fremtidig monitorering heraf og i øvrigt kun af gydebanks i Storå nedstrøms Vandkraftsøen.

- **MFKN** ophævede VVM-tilladelsen efter miljøvurderingslovens § 25 og hjemviste sagen til fornyet behandling:
 - *”Holstebro Kommune **bør** ved en **fornyet behandling** foretage de **supplerende undersøgelser**, som er nødvendige for at kunne vurdere projektets påvirkning af målsatte overfladevandområder, for så vidt angår Storå og Holstebro Vandkraftsø, i forhold til de enkelte kvalitetselementer efter vandrammedirektivet. Nye kvalitetselementer som fremgår af vandområdeplaner for den tredje planperiode 2021-2027, skal i den forbindelse inddrages.*
 - *Der bør ved en fornyet behandling således foreligge et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag for, at Holstebro Kommune kan foretage en vurdering af, om ét eller flere kvalitetselementer for vandoverfladeområderne som følge af projektet vil kunne falde i niveau. Nævnet bemærker i den forbindelse, at **såfremt** det **ikke** er **muligt** at foretage **specifikke og konkrete beregninger** og vurderinger i henhold til **de enkelte kvalitetselementer**, bør disse vurderes ud fra et videnskabeligt underbygget skøn i et **worst case-tilfælde**.”*

MFKN afgørelse af 16. november 2022 (j.nr. 21/10121)

- **MFKN** ophævede VVM-tilladelsen efter miljøvurderingslovens § 25 og hjemviste sagen til fornyet behandling med vejledning om, at:
 - *"Hvis vurderingen viser, at projektet kan medføre en forringelse af tilstanden for målsatte overfladevandområder eller indebærer en risiko for manglende målopfyldelse, kan projektet kun tillades under opfyldelse af **fravigelsesbetingelserne i vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7.**"*
- Miljøministeren (Miljøstyrelsen) kan således fravige miljømålene, jf. miljømålsbekendtgørelsens § 4, stk. 2:
 - 1. Ministeren skal tage alle praktisk gennemførlige skridt for at **mindske den skadelige indvirkning** på vandforekomstens tilstand.
 - 2. Ændringerne skal være begrundet i **væsentlige samfundsinteresser**, eller nyttevirkningerne for miljøet og samfundet ved at nå de fastlagte miljømål skal være mindre end de nyttevirkninger for befolkningens sundhed, opretholdelsen af menneskers sikkerhed og en bæredygtig udvikling, der følger af ændringerne.
 - 3. De nyttige mål, der tilgodeses ved fravigelse af fastlagte miljømål, **kan** på grund af tekniske vanskeligheder eller uforholdsmæssigt store omkostninger **ikke tilgodeses på anden måde**, som miljømæssigt er en væsentligt bedre løsning.
- **MFKN** tog **ikke stilling til**, om **betingelserne** var **opfyldt**, men henviste til, at **muligheden** for **fravigelse** efter vandrammedirektivets artikel 4, stk. 7, af hensyn til bl.a. **forebyggelse** af **oversvømmelser** er **forudsat** i præamblen til **oversvømmelsesdirektivet**.

Horsens-sagen og Holstebro-sagen

Afrunding

- Vandrammedirektivet er kommet for at blive
- Overvej først, om **oplysningsgrundlaget** er **tilstrækkeligt**, og **vurderingerne** er **fyldestgørende**
 - det er under alle omstændigheder en forudsætning for eventuelt at opnå en undtagelse efter miljømålsbekendtgørelsens § 4, stk. 2
- Hvis de **materielle** betingelser **ikke** er **opfyldt** (projektet vil medføre en forringelse):
 - Afværgeforanstaltninger, reduktion af andre kilder mv.?
 - Blandingszoner (forudsætter dog , at miljømæssige krav opfyldt udenfor)?
 - Mulighed for undtagelse efter miljømålsbekendtgørelsens § 4, stk. 2

Status på ny regulering af vandsektoren

... Kommer der noget nyt?

Vandsektorloven

Regeringens lovprogram 2022-23

- Regeringens lovprogram fremsat tirsdag, den 4. oktober 2022 ved Folketingets åbning
- Klima-, energi- og forsyningsministeren:
 - Ændring af vandsektorloven, lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. og lov om vandforsyning m.v. (Justeret økonomisk regulering af vandsektoren, styrkelse af takstkontrol m.v.)
 - I lovprogrammet blev det oplyst, at lovforslaget forventedes fremsat i anden halvdel af januar 2023.
- I februar 2023 fremsatte SVM-regeringen sit nye lovprogram – fremsættelsen af vandsektorloven var på lovprogrammet i anden halvdel af marts 2023.
- Stadig intet nyt.

Indholdskrav til regulativer og vedtægter

- Indholdskrav til vandregulativer og betalingsvedtægter – bekendtgørelsens §§ 4 og 5
 - Ny anmeldelsesordning for ændringer, der ikke vedrører betalingsregler eller miljø- og forsyningsregler
- Kommunen skal i medfør af vandforsyningslovens § 55 a, stk. 2, og betalingslovens § 3 b, stk. 2, godkende et regulativ/betalingsvedtægt eller en ændring heraf, hvis kommunen har konstateret, at regulativet eller ændringer er fastsat i overensstemmelse med
 - 1) reglerne om indholdskrav i den nye bekendtgørelse,
 - 2) miljø- og forsyningsregler i vandforsyningsloven, og
 - 3) betalingsregler i vandforsyningsloven for vandforsyning eller betalingsloven for spildevand

Krav vedrørende fastsættelse og indberetning af takster

- Vandselskaber skal anmelde takster til godkendelse senest 6 uger før den kommende opkrævningsperiode
- Ny mulighed for anmeldelse af takster senest 4 uger inden opkrævningsperioden, hvis
 - 1) størrelsen på bidragene ikke er ændret væsentligt siden sidste godkendelse eller anmeldelse ud over ændringer som følge af årlig pristalskorrektion,
 - 2) der ikke er sket væsentlige ændringer i grundlaget for fastsættelse af størrelsen på bidragene,
 - 3) bidragene er godkendt af kommunalbestyrelsen inden for de seneste tre år, og
 - 4) Vandsektortilsynet for selskaber omfattet af vandsektorloven ikke har sendt meddelelse i henhold til ØR-bekendtgørelsen.
- Hvis kommunen ikke får truffet afgørelse om godkendelse inden den kommende opkrævningsperiode, kan vandselskabet foreløbigt opkræve *enten* de bidrag og takster, der er fastsat for foregående opkrævningsperiode *eller* de bidrag og takster, som er indsendt til godkendelse, indtil kommunen træffer afgørelse.
 - oplyses, at opkrævningen er foreløbig.
 - Hvis kommunen efterfølgende godkender andre takster, end de foreløbigt opkrævede, skal vandselskabet udligne inden for opkrævningsperioden

Vandsektorloven

Konsekvensændringer af ØR-bekendtgørelsen

- Ændring af ØR-bekendtgørelsen med virkning pr. 1. januar 2023
 - Konsekvensrettelser – udskydelser af årstal for begyndelsestidspunktet for den nye regulering til 2024
 - OBS – ændring af bekendtgørelsens § 11, stk. 10, om tillæg vedrørende tilbagebetaling af vejbidrag – årstal ændret fra 2016 til 2021

Spildevandsplanen og krav til anlæg

...og omkostningsbekendtgørelsen

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Spildevandsplanlægning – adskillelse af myndighed og drift

- I forbindelse med ændringerne af miljøbeskyttelsesloven, der trådte i kraft pr. 1. marts 2016, blev reglerne om spildevandsplanen ændret.
- Formål: at skabe en skarpere præcisering af ansvarsfordelingen mellem kommunerne og spildevandsselskaberne.
- Spildevandsplanen skal ikke længere omfatte:
 - Spørgsmål af driftsmæssig karakter,
 - Investeringsplaner
 - Oplysninger om f.eks. kloakkernes tilstand mv. (renoverings- og tidsfølgeplan).

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Forsyningspligten

- Spildevandsselskaberne er forpligtet til at forsyne en ejendom, der ligger inden for selskabets eksisterende og planlagte kloakeringsområde, jf. MBL § 32b, stk. 1.
- Forsyningspligten forstås således, at spildevandsselskabet er forpligtet til at føre stikledning frem til grundgrænsen, modtage spildevandet fra ejendommen og transportere dette videre til behandling.

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Forsyningspligten og krav til ledningsnet i spildevandsplanen

- Efter bestemmelsen i miljøbeskyttelseslovens § 32b, stk. 2, kan der stilles visse krav til spildevandsanlæg i kommunens spildevandsplan:
- *Spildevandsforsyningsselskaber, som er omfattet af § 2, stk. 1, i lov om vandsektorens organisering og økonomiske forhold, må ikke anlægge ledningsnet i strid med spildevandsplanen, jf. § 32, stk. 1.*
- Bestemmelsen er pr. 1. januar 2021 ændret fsva serviceniveau:
- *Spildevandsforsyningsselskaber er dog alene forpligtet til at opfylde et i spildevandsplanen fastsat serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand, hvis det er fastsat i overensstemmelse med regler fastsat i medfør af § 32, stk. 5. Hvis kommunalbestyrelsen i spildevandsplanen har bestemt, at serviceniveau skal fastsættes af spildevandsforsyningsselskabet, eller hvis kommunalbestyrelsen i øvrigt ikke har fastsat et serviceniveau i spildevandsplanen i overensstemmelse med regler fastsat i medfør af § 32, stk. 5, skal spildevandsforsyningsselskabet fastsætte et serviceniveau i henhold til regler fastsat i medfør af stk. 6 og § 32, stk. 5*

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Forsyningspligten og krav til ledningsnet i spildevandsplanen

- Formål:
- Spildevandsselskabet ikke må anlægge ledningsnet i strid med spildevandsplanen, og at ledningerne skal dimensioneres således, at spildevandsselskaberne sikrer en god og effektiv afledning af alt spildevand, herunder regnvand fra tag- og overfladearealer i overensstemmelse med den politisk vedtagne spildevandsplan.
- Med "ledningsnet" forstås alle spildevandsselskabets ledninger, pumpestationer m.v.
- Bestemmelsen skal svare til bestemmelsen i vandforsyningslovens § 14a.
- Der gælder ikke et tilladelsessystem for ledningsnettet – kun til udledningen/tilledningen
- Hvis kommunen har fastsat særlige funktionskrav til ledningsnet m.v. i spildevandsplanen, skal spildevandsselskabet opfylde kravene.

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Forsyningspligten og krav til ledningsnet i spildevandsplanen

- Kommunen må kun stille proportionale funktionskrav – også i lyset af kravet om adskillelse imellem myndighed og drift.
 - Den tekniske dimensionering af spildevandsanlæg udgør som udgangspunkt en driftsbeføjelse.
 - Ikke krav om serviceniveau – med mindre serviceniveaubekendtgørelsen overholdes.
- Fastsætter kommunen ingen krav, må selskabet selv fastsætter, hvilke funktionskrav ledningsnettet skal leve op til.

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Forsyningspligten og omkostningsbekendtgørelsen

- Omkostningsbekendtgørelsen er udstedt i medfør af betalingsloven – og vedrører dermed ikke forsyningspligten i miljøbeskyttelsesloven.
- Efter omkostningsbekendtgørelsen kan spildevandsselskabet indregne udgifter til håndtering af tag- og overfladevand, som er *nødvendige* for at opnå det serviceniveau, som selskabet er forpligtet til at opfylde.
- Selskabet skal dokumentere, at den valgte løsning er selskabsøkonomisk omkostningseffektiv.

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Forsyningspligten og omkostningsbekendtgørelsen

- Vejledningen til omkostningsbekendtgørelsen:
- *I vurderingen af, hvilke alternativer, der er realistiske at sammenligne med, indgår eventuelle krav eller bindinger for selskabet, der følger af anden lovgivning, planer etc. Det er dog vigtigt at skelne imellem om selskabet er forpligtet heraf eller ej. Det skal bl.a. bemærkes, at lokalplaner ikke uden særlig hjemmel kan tilsidesætte anden lovgivning. Derfor gælder omkostningsbekendtgørelsens regler om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet uanset bestemmelser i en lokalplan. Kommunen kan således ikke i en lokalplan pålægge selskabet at etablere en konkret løsning og afholde omkostningerne hertil, såfremt der findes en for selskabet billigere løsning, der løser selskabets opgave mht. håndtering af spildevand [...]. En lokalplan indebærer heller ikke en handlepligt.*
- [...]
- *Selskabet kan ligeledes f.eks. i spildevandsplanen være forpligtet til at separere eksisterende fælleskloak, hvorfor selskabet vil være afgrænset til at sammenligne med alternativer, der også medfører en sådan adskillelse – men selskabet kan i dette tilfælde f.eks. sammenligne forskellige metoder til håndtering af tag- og overfladevand*

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Energistyrelsens vejledende udtalelse af 30. november 2022

- Energistyrelsen har i en vejledende udtalelse af 30. november 2022 besvaret en række konkrete spørgsmål vedrørende afgrænsningen imellem kommunernes kompetence på lokalplanlægnings- og spildevandsplanlægningsområdet overfor spildevandsselskabernes forpligtelser og rettigheder efter omkostningsbekendtgørelsen.
- Energistyrelsen har til besvarelsen indhentet vurderinger fra Bolig- og Planstyrelsen fsva. reglerne om lokalplaner og planloven og Miljøstyrelsen fsva. reglerne om spildevandsplaner og miljøbeskyttelsesloven.

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Energistyrelsens vejledende udtalelse af 30. november 2022

- **Om spildevandsplaner:**
- *Miljøstyrelsen udtaler tillige i denne forbindelse, at spildevandsplanen kun på enkelte punkter er bindende for spildevandsforsyningsselskabet, jf. miljøbeskyttelsesloven § 32 b. Konkret er fastlæggelse af forsyning af ejendomme i selskabets kloakeringsområde og fastsættelse af serviceniveau nævnt i § 32 b, dvs. at spildevandsplanen kan forpligte selskabet i forhold til forsyningspligten over for konkrete ejendomme (herunder at ejendommene skal separatkloakeres). Spildevandsplanen må herudover ikke indeholde bindende anvisninger til, hvilken konkret løsning selskabet forpligtes til at udføre. Selskabet har således ansvaret for driften og de konkrete løsninger. Miljøbeskyttelsesloven og spildevandsbetalingsloven varetager på samme måde som med planloven forskellige formål og skal begge overholdes.*
- *Som beskrevet oven for skal spildevandsforsyningsselskabernes finansieringen af anlæg, der bidrager til at realisere en spildevandsplan, på samme måde og af samme grund overholde reglerne i betalingsloven og omkostningsbekendtgørelsen.*

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Energistyrelsens vejledende udtalelse af 30. november 2022

- **Om spildevandsselskabernes finansiering af anlæg/projekter:**
- *Spildevandsforsyningsselskabers finansiering er reguleret i betalingsloven og omkostningsbekendtgørelsen. Heraf følger bl.a., at selskabet kun må finansiere hvad der svarer til den billigste løsning for selskabet (jf. kravet om selskabsøkonomisk omkostningseffektivitet i bekendtgørelsens § 5). Eventuelle meromkostninger som følge af en dyrere løsning eller et højere serviceniveau skal finansieres af andre parter, jf. betalingslovens § 1, stk. 5, og der for omkostninger til de dele af anlæg, der har fælles nytte med andre parter, skal aftales en fordeling efter nytten (jf. omkostningsbekendtgørelsens § 4, stk. 2).*

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Energistyrelsens vejledende udtalelse af 30. november 2022

- **Om valget af den selskabsøkonomisk mest hensigtsmæssige løsning:**
- *I vurderingen af, hvad der er den billigste løsning for spildevandsforsyningsselskabet (jf. omkostningsbekendtgørelsens § 5), skal indgå de saglige, objektive krav, der stilles til selskabets anlæg. [...]*
- *I vurderingen kan ligeledes indgå løsninger uden for lokalplanområdet eller helt alternative løsninger inden for lokalplanområdet, så længe de kan anses for realistiske alternativløsninger. Realistiske alternativløsninger kan ligeledes også være løsninger, der involverer en anden part, såsom en grundejer eller part med nytte i løsningen, i det omfang selskabet vurderer, at det er et realistisk alternativ.*

Spildevandsplanen og krav til anlæg

Energistyrelsens vejledende udtalelse af 30. november 2022

- Spildevandsforsyningsselskabet kan ligeledes i sin vurdering af realistiske alternativløsninger være forpligtet af bestemmelser i anden lovgivning eller andre planer, i det omfang der er hjemmel til at forpligte selskaberne. Miljøstyrelsen udtaler, at det f.eks. kan være en bestemmelse i en gældende spildevandsplan om, at et område er udlagt til separatkloak, hvilket vil forpligte selskabet til kun at vurdere løsninger, der opfylder kravet om, at spildevandet håndteres i separatsystem. Det følger også heraf, at selskabet ikke skal sammenligne med løsninger, der ikke kan lade sig gøre på grund af fysiske forhold eller f.eks. anden eksisterende eller planlagt arealanvendelse. Bolig- og Planstyrelsen udtaler, at det bl.a. kan være bestemmelser i en lokalplan om arealanvendelse, der udelukker åbne bassiner på et areal, f.eks. fordi området er udlagt til bebyggelse, som ikke levner plads til et åbent bassin.*

Øvrige nyheder

... på spildevandsområdet

Spildevandsplanens oplysningsgrundlag

- Kommunernes ansvar for spildevandsplanens oplysninger - U.2022.2915
- I 2013 købte en grundejer et hus i kommunen Frederikshavns Kommune. Før købet søgte ejeren oplysninger om ejendommens kloakeringsforhold i spildevandsplanen på kommunens hjemmeside, og det fremgik heraf, at ejendommen lå i et kloakopland, der var offentligt. Det fremgik også af BBR og ejendomsdatarapporten, at der var tilslutning til offentlig kloak.
- Ejeren opdagede efter købet, at ejendommen ikke var tilsluttet offentlig kloak og påstod kommunen dømt til at betale 175.000 kr. i erstatning.
- Landsretten anførte, at pligten for kommunerne til at angive i kommunens spildevandsplan, om et eksisterende spildevandsanlæg er privat eller offentligt ejet, blev indført i § 5, stk. 1, nr. 2, i den dagældende spildevandsbekendtgørelse. I samme bekendtgørelse blev indføjet en bestemmelse i § 5, stk. 4, om kommunernes pligt til at ajourføre spildevandsplanen, når der skete ændringer i forudsætningerne for planen.
- Uanset at spildevandsforsyningen, der på det tidspunkt endnu var en del af kommunen, siden 2005 havde haft kendskab til, at afledningen af spildevand fra bl.a. den pågældende ejendom skete via et fælles privat anlæg, fremgik dette ikke af den spildevandsplan, som var vedtaget i oktober 2006, hvori området fremtrådte som direkte tilknyttet offentlig kloak.
- Forholdet var heller ikke blevet berigtiget ved efterfølgende ajourføring af spildevandsplanen inden oktober 2013, hvor ejeren købte ejendommen, eller i forbindelse med kommunens afgivelse af oplysninger til brug for ejendomsdatarapporten.
- Undladelsen blev anses for en ansvarspådragende fejl. Efter indholdet af en skønserklæring blev erstatningen fastsat til 175.000 kr.

Øvrige nyheder

Dispensation til betaling af et lavere tilslutningsbidrag – betalingslovens § 2, stk. 8

- Der er mulighed for, at der særlige tilfælde kan pålægges et lavere tilslutningsbidrag end standardtilslutningsbidraget efter en *konkret "dispensationsbeslutning"*, som *spildevandsselskabet* træffer.
- Bestemmelsen er tænkt anvendt rent undtagelsesvist – men vil danne præcedens
- Der bør ved afvejningen tages hensyn til, at udvidelse af ejendommens bebyggelse og spildevandsproduktion ikke vil muliggøre "ekstraopkrævning" af tilslutningsbidrag på et senere tidspunkt.
- EX fra Miljøstyrelsens vejledning 3/2001, punkt 3.7.1
 - *Som eksempler på situationer, hvor dispensationsadgangen kan anvendes, kan nævnes ejendomme med mange boligenheder, f.eks. store etageejendomme, og erhvervsejendomme i byzone med et stort grundareal i forhold til den afledte spildevandsmængde. I disse tilfælde kan det i det konkrete tilfælde være rimeligt, at kommunalbestyrelsen fraviger reglerne om standardtilslutningsbidrag, fordi disse ville føre til urimeligt store bidrag set i forhold til den faktiske afledning og de faktiske omkostninger ved en detailkloakering.*

Kommende arrangementer

Tilmeld dig gratis på vores hjemmeside.

- Morgenmøde: Juridiske nyheder på [drikkevandsområdet](#)
 - 10. oktober 2023 på ARoS og som webinar
- Morgenmøde: Juridiske nyheder på [varmeforsyningsområdet](#)
 - 16. november 2023 på ARoS og som webinar.
- Webinar: Nyt på [affaldsområdet](#)
 - 14. december 2023, kl. 10.00 – 12.00 via Microsoft Teams.

Kontakt

Asger Janfelt

Advokat

+45 25 29 08 43

aj@eom.dk

Peter Nymann

Partner, advokat

+45 25 29 08 42

pn@eom.dk

Advokatfirmaet
energi & miljø